

Caracremada

Era una paraula graciosa que, a la vegada, feia por. De petita no sabia ben bé què o qui eren els maquis. Tampoc no ho vaig preguntar mai, però intuïa que la hipotètica resposta es faria en veu baixa, en aquell to a mig camí de la solemnitat i la nosa de les coses de la guerra. Anys després descobriria que aquest nom divertit i seriós venia del cors *macchia*-, l'espès bosc de matolls de l'illa on es perden còmicament els legionaris romans a *Astèrix a Còrsega*. Els maquis eren com els homes d'Ocatarinetabellatchitchix, guerrillers que es feien fonedissos a les muntanyes. Van fer embogir les autoritats franquistes. El *generalísimo* va entrar en mode paranoia després d'aquells deu dies d'octubre del 1944 en què van tornar a fer onejar la bandera republicana a la Val d'Aran. La premsa del règim els tractava de malfactors, de bandolers. Es minimitzaven les

èxits relatius dels seus sabotatges i les seues incursions a l'*Espanya una, grande y libre* –però sobretot una–, però el silenci dels mitjans no va evitar la llegenda. Quan l'escriptor Llorenç Capdevila va néixer a Alpicat a finals del 1969, Ramon Vila Capdevila, considerat

La llibreria La Fatal acull aquesta tarda la presentació de la novel·la de Llorenç Capdevila 'Li deien Caracremada'

l'últim guerriller antifranquista, ja feia sis anys que era enterrat a Castellnou de Bages en un lloc discret, sense cap identificació. Li deien Caracremada. O Maroto. O Passos Llargos. I, precisament, *Li deien Caracremada* és el títol de la darrera novel·la de Capdevila (Empúries). No és una biografia de l'últim maqui català. És un retrat amb clarobscurs del personatge a través de la mirada sinistra d'un guàrdia civil que no deixarà mai de perseguir-lo però, sobretot, a través dels ulls de dos nens que creixen admirant-lo. I no puc deixar de trobar en la Núria el record d'una xiqueta aranesa que tenia set anys quan es van sentir els primers trets a Bossòst el 1944. Es va refugiar amb sa mare a casa d'uns veïns. Matalassos contra les finestres en una espera tensa, eterna. I, per fi, el silenci. Aquells homes que havien entrat per Pont deth Rei havien reconquerit el Baish Aran i

iniciaven una reconquesta quixotesca. Tímidament, tothom va tornar a sortir al carrer. La canalla va tenir premi. Els maquis els van regalar bombons. En plena postguerra. En temps de gana, de cartilles de racionament. El sabor de la llibertat, encara que fos efímera.